

„No, pa idiva, ali ne zabi tega, da to vse je skrivnost, dokler se ne vrne vladika“ — opomnila ga je in hotla prijeti za roko.

„Ne, zdaj že ne več!“ — ognil se je Mandušić — „jaz nimam zdaj nobene pravice več do tebe, sej nisi več moja nevesta!“

„Ahmed-agina pa tudi ne“ — djalo je dekle žalostno — „ampak njegova sužnica sem.“

„Kdo pa misli na-nj!“ — zavrnil je Mandušić zaničljivo: „druzega ženina si izbrala si, — tacega, kakoršen ti ne bi nikoli mogel biti jaz“ — djalo je navdušen.

„Ha kaj?“ — začudil se je Djuro Martinović; — oba sta prišla?“

„Nate zopet svojo sestro, dragi pobratimi“ — djalo je Mandušić neznano vesel; čestite jo bolj nego ste jo dozdej, bolj nego svojo sestro. Ona je nevesta —“

„Ali tvoja nevesta, Ivan?“ — segel mu je Vuk vesel v besedo.

„Črnogorska nevesta črnogorska, ne moja!“ — oglasil se je Mandušić z vzvišenim glasom — „vladika naš bode, — ali, vladika je že osvobodен!“

(Dalje prihodnjič.)

Deželni zbori.

Deželni zbor v Ljubljani.

V. 14. seji (6. t. m.) je bil na vrsti prevdarek stroškov deželne denarnice (blagajnice) za 1865. leto. Poročevalec je bil žl. Strahl. V glavnem razgovoru se nihče ni oglasil, v drobnejšem razgovoru pa pri plačilih raznih deželnih uradnikov pravi poslanec Deschmann, naj bi se ne pozabila želja, ki je bila že v lanskem zboru v misel vzeta, da bi namreč pri novem prezidovanju šolskega poslopja muzeja dobila boljši prostor; tudi naj bi se javno govorilo o vseh napakah muzejskih reči, ker je v zadnji seji bilo zaradi muzeje toliko očitania. — Na to se je oglasil poslanec dr. Toman rekoč, da ga Deschmann kliče v boj, ktere ga se pa ogiblje on (Toman), kolikor ta reč spada v zbornico, in zato naj g. poročevalec pové, ali ne ukazujejo pravila, da se zberó vsako leto muzejski oskrbniki (kuratorji), in ali ni ukazano, da se mora vsako leto na svitlo dati poročilo muzejskih zadev? Poročevalec žl. Strahl odgovori, da deželnemu zboru muzejske reči niso dovolj znane, ker ni imel časa do zdaj, da bi to stvar pretresal, in zaradi mnogih družih silnih opravil še tudi ni v red spravljena služba muzejskega nadzornika (kustosa); toda letošnjemu zboru je podana prošnja, da bi se sklical véliki zbor, kateri bi predružačil pravila, kar bi se morda zdelo potrebno; sicer pa oskrbniki podajajo vsako leto račun deželnemu odboru, da ga pregleda. — Dr. Toman odgovori potem: ako zahtevajo pravila, da se morajo skrbniki vsako leto zbrati, in da morajo na svitlo hoditi muzejske poročila, naj deželni odbor skrbí, da se bode to tudi godilo. — Pri 6. razdelku tega prevdarka, kjer je namreč govorjenje o zidovanji, se je pretresal način, po katerem je nižja realka prišla v šolsko poslopje. — Na to je glasovanje potrdilo vse nasvete novčnega odbora, in sicer: 1) prevdarek stroškov za 1865. leto je 33.117 gold. z gotovimi 9654 gold., in torej manjka 23.463 gold.; 2) kar manjka, naj dodá državna denarnica na vzemje (račun) tistih denarjev, kar jih ima še plačati deželi, v tem pa ni to, za kar ima dežela terjati na tistih deželskih rečéh, ktere si je država prilastila; 3) deželni odbor naj ukaže deželnemu računstvu, da preštrevili, koliko je na taci rečéh država po pravici dolžna deželi; 4) deželni odbor naj skrbí: a) da se popravi šolsko poslopje, brž ko bode mogoče, vendar naj

se varujejo vse pravice deželne blagajnice; b) naj se dogovori z mestno občino o tem, kolikor na-njo spada stroškov za nižjo realko, in ko bi se občina vpirala, potem naj stori, kar zahteva pravica, ker deželna lastnina nima nikakoršne dolžnosti do nižje realke. — Za tem je bilo zaradi polajšanja naših davkov na vrsti poročilo tistega odseka, ki je bil postavljen v pregled delavnosti deželnega odbora. Poročal je Nj. ekselencija Anton grof Auersperg, rekoč, da je bil lani 31. marca deželni zbor naredil prošnjo, da bi se naši deželi pomanjšali davki, in da je bila 15. maja ta prošnja pri Nj. veličanstvu, ktero jo je 16. maja podpisalo, naj se precej vzame na presojevanje, in zato je bila 19. dan maja že v rokah novčnega ministerstva. Iz početka je bilo nekaj upanja; ali potem je prišlo vse drugače. Govornik je djalo: ne zaničujem birokracije, ki je tudi ustavni državi potrebna; ali če take prošnje predolgo ležé v zraku zaprašenih pisalnic, potem se tudi zaprašé. Ne prosimo, da bi nam bilo prizanašanje, ampak da se nam dá pravica, po kateri bomo plačevali davke tako, kakor jih plačujejo vse druge avstrijske kronovine. Do tega pa ne moremo čakati, da bi se popravil kataster, ki še v 10 letih ne bode v redu. Nekdaj vlada ni vselej pravično nakladala davke manjšim deželam; naj bi enako ne delal tudi državni zbor, ker sicer bi se mu lahko djalo: „svobodni hočete biti, pa še celó pravični biti ne morete!“ V zbornici državnih poslancev naj se ne sliši samo rjojenje českega leva in štajerskega panterja, ampak tudi mili glasovi manjšega kranjskega orla. Ko je 1811. leta med francosko vlado prosilo novomeško okrožje, naj bi se mu polajšali davki, precej so se mu bili jako polajšali; in ko je bil vojni deželni glavar Marmont samovoljno ukazal prisiljeno posojilo, naglo so francoske gosposke v Parizu to posojilo ustavile, ko so zvedile, kaj se godí. Če je tako delal tuj zmagovalec, ki je znal, da ne more dolgo ostati pri nas, potem bi še poprej morala enako ravnati domača vlada! Preveliki davki niso le pri nas ostali, kakoršni so bili poprej, ampak še le povikšani so, ker se je za 1863/64. leto nenavadna priklada tako povečala, da je dvakrat toliko, kolikoršna je bila. Ker pa denarstveni odsek misli, da se mora dežela opirati na ustavo, ter v svojih prošnjah ne opešati, zato svetuje: 1) kranjski deželni zbor se najspoštlivejše zahvaljuje, ker je na cesarskem najvišem dvoru Njih veličanstvo tako milostljivo sprejelo naše poslance, ki so bili tam 31. marca 1863. leta zato, da bi se deželi pomanjšali preveliki davki, in ker je bila ta prošnja podana denarstvenemu ministerstvu; 2) deželni zbor naj reče, da mu je celó žal, ker se ti davki niso polajšali niti samo za nekaj časa, niti za vselej; 3) ker c. k. ministerstvo, ko je to prošnjo neuslišano odvrnilo, ni povedalo veljavnih vzrokov, in ker tudi ne prosimo „prizanašanja“: torej deželni odbor zopet živo ponavlja to prošnjo, kolikor še ni rešena v lanskem državnem zboru; 4) ker ta prošnja v zadnjem državnem zboru ni prišla na vrsto, kakor je naravnost prosil naš deželni zbor, prosi vlade: a) da bi to prošnjo s pristavljenim drobnejšim poročilom podala pred prihodnji državni zbor, ko davki pridejo na vrsto; b) da bi državnemu zboru na presojevanje podala nasvet, po katerem, dokler se davki za vselej ne pomanjšajo, naj se za zdaj naši davki tako polajšajo, da se bode plačevalo po 12 odstotkov, pa ne po 16 odstotkov od čistega katastralnega prihodka, kakor do zdaj; ali pa naj bi dežela na leto plačevala po 535.731 gold. 11³/₄ kr. davka, kakor ukazuje §. 26. patenta, razglašenega 23. decembra 1817. leta, in po tej meri naj bi se tudi popravile priklade; 5) deželni odbor naj to poroči slavni vladi. — Pri družem nasvetu je opomnil g. Svetec, da je poročevalca slišal, da je obljubljeno

bilo na Dunaji vsaj davkov po naši deželi ne tako trdo pobirati, ali kočevski, najubožnejši okraj naše dežele, tega ni čutil nič, ker on (Sveteč) je povpraševal pri davkarskih uradovih, pa so mu odgovarjali, da za posamezne okraje jim ni nič naročeno, ampak treba je, da se dolgovi na davkih poterjajo; vendar pa mora vsako leto iti 3000 Kočevarjev na tuje, ker domá ne morejo živeti; pa tudi njih kupčija zdaj peša, od kar je obrtnost osvobodjena, toda Kočevarji se za dolgove na davkih od leta do leta čedalje bolj rubljavajo. — Odgovoril mu je Njih ekselencija cesarski namestnik baron Schloissnigg, da ni mogoče ozirati se na posamezne kotáre, in tudi bi morda Kočevarji bolje stori, ko bi jih toliko ne hodilo iz domovine; davkarski uradovi ne morejo nič pomagati, ampak više oblasti; še mnogo davka je na dolgu, pa vendar se ljudem dajajo obroki (bruštje), to pa se vendar gotovo pravi prizanašati. — Poslanec dr. Toman je rekel: dolgovi na davkih pričajo, da je dežela preobložena, in obroki niso vselej prizanašanje, ker potem se kmet mora drugje zadolževati, potem ima pa tožbo in rubežen, po kateri se morajo davki najprvo plačati. — Poslanec Krommer dodaja, da Kočevarji nikakor ne morejo domá ostati, ker je njih zemlja preslaba, in sploh pa Kranjec svoj zadnji groš poišče, da ga nese fronkarju. — Poslanec Sveteč zopet razklada, kako malo tekoče vode ima kočevska zemlja, ki je že sama na sebi slaba, in da ljudem tudi manjka denarja, da bi si mogli nakupiti, česar jim je treba pri gospodarstvu. — Gosp. Muley priporoča, naj bi se prehudo ne terjali davki po vipavskem in postonjskem kotáru, ki ne pridelujeta drugega nego debeljačo (turščico) in vino. — Na to je odgovoril še cesarski namestnik, in potem je glasovanje potrdilo vse odsekovne nasvete brez drugega razgovora. — Prišla je na vrsto 3. reč te seje, da bi namreč zarad 5000 fl., ki so iz blagajnice zemljiške odveze že izplačani, zbornica dala privolitev. Poročal je dr. Zupan. Glasovanje odobri brez vsega razgovora. — Naposled je bila na vrsti zadnja reč, o kateri je tudi dr. Zupan poročal in bral nasvet deželnega odbora: a) se zahvalo privoljuje zbornica, da denarstvene reči deželnega zaklada in zaklada zemljiške odveze c. kr. glavna ljubljanska denarnica prevzame s tistimi pogodbami, ktere c. kr. deželna vlada zahteva po dopisu, narejenem 26. marca t. l.; b) deželnemu odboru naj se dá oblast, da za 1864. leto dáde 1600 gold. prinesa c. k. državni denarnici, in sicer tretjino teh novcev iz deželne, dve tretjini pa iz denarnice zemljiške odveze. — Zbornica potrди.

Dopisi.

Koroška. Od Bekštajna pri Belaku 13. apr. F. V. — Zima je minila in narava nam prijaznejše lice kaže. Ko bi me pegaz trpel, bi zdaj v stoterih pesmih prepeval:

Sneg se je 'ztalil
In zbežal 'z dolin,
Postelj postavil
Si vrh je planin.

Mati narava
Že krasi se zdaj,
Krog zasejava
Zemeljski nam raj.

Slave sinovi!
V tolažbo je to:
Zimski da dnovi
Tud' enkrat zbežó!

Tako in veliko bi z neutrudljivim žvrgolavcem, s drobnim škrjancem prepeval — sanjaje o mili spomladi — čeravno se je mrzli sneg še le večidel do gor umaknil, in še ledeni vetrovi brijejo. — Že pa pazimo tū in tū spomladanske cvetice, in s časom bode vendarle krog in krog zeleno, cvetice se bodo pomno-

žile, drevje bode cvelo, mila vonjava bode po zraku plavala, solnce bode prijazno sijalo, slana ne bode več nježnim rožicam grozila, in le na — golih snežnikih bode led samotvoril. Narava se izbuja, in njene moči bodo to učinile. — Dragi moj narod! Tudi v naši okolici, kar sem „Novicam“ že mesca januarja naznanil, je na narodnem polji na tihem prirastla mlada zala cvetica (menim našo „slovensko družbico“), ktera zdaj že nekoliko krepkeje glavico vzdiguje. Bog le ne daj, da bi jo poparila slana, ki ji od nasprotne strani zelo žuga. — Visokovredni gospod Drag. Dürnwirth, špiritual v celovski duhovščini, so naši mladi „slovenski družbi“ darovali: „Humbertove resnice sv. vere v pre-mišljevanje“ in „Pesmarico“ za cerkev, šolo in kratek čas z napevi vred. Lepa hvala! — Koroškim Slovincem posebno še to-le na srce pokladam: Nova občinska (srenjska) postava se je minili teden gospo-skam razposlala, in kmali bode te novega župana in nove občinske odbore volili. Izvolite može, katerih pravednost je vam dobro znana, katerih geslo je: „Vse za vero, cesarja in narod“, to je, može, ki ljubijo pravico in ne zametujejo vašega milega domačega jezika; zakaj, kdor sovraži vaš jezik, ta tudi vam, ki ga govorite, ne more prijazen biti. Res je, da vam noben župan davkov ne bode odvezl, ker ti biti morajo; pa vse eno vendar ni, kdo vas nadomestuje, kdo z vašim občinskim blagom gospodari. Posvetujte se z zvedenimi možmi, kaj nova postava od županov in odbornikov terja, in kateri možje bi tem in vašim pravičnim terjatvam zadostovati utegnili. Pozor! — H koncu še neko smešnico. Neki okrajni uradnik je pozval slovenskega kmeta, da bi ga izprašal zarad nekega človeka. Naš kmetič, predno gré v kancelijo, vpraša soseda, kako naj po nemški reče: „Pohleven gospod je.“ Nemškega jezika malo vajeni sosod pa mu besedo „pohleven“ z „niederträchtig“ (zanikern) prestavi. Ko ga tedaj uradnik popraša, mu naš kmet med drugim tudi odgovori: „Is a braver Herr; recht ein niederträchtiger Herr.“ (Dober gospod je, prav zanikern gospod.) — Vidite, da potrebujemo Slovenci slovenskih uradnikov, in kako neukretno je, ako se spuščamo v jezik, ki ga ne razumemo. Izobražujmo tedaj in vpotrebujmo svoj domači jezik. Srajca bliže nam je kot suknja!

Zabnice na Koroškem 15. apr. Redko kdaj se piše o naši okolici, pa toliko več govori, ker pobožni romarji dohajajo poletni čas Mater Božjo častit na sv. Višarje (Lušarje). Al dragi Slovenci! letos, ko pridete gori, bote pogrešali nekega milega obličja, neke častitljive sive glave, gostoljubnega in prijaznega moža, prečastitega gosp. Franceta Kulnika, tukajšnjega dekana in konzistorialnega svetovavca kriške škofije. Zaspali so v Gospodu 12. aprila ob 12. uri opoldne po kratki bolezni. Naj bodo priporočani milemu spominu! — Po tej žalostinki se obrnem k šoli. V tukajšnjem dekanatu je navada, da začnemo in končamo šolske izpraševanja po velikonočnih praznikih, zato, ker poletni čas naša šolska mladina celó celó malo v šolo hodi. Temu so krive le okoliščine krajeve, v katerih pretresovanje bi ne moglo pokazati niti delavnosti niti sposobnosti učiteljev pa tudi neznani učencev. Nobenega izpraševanja pa dosihmal nisem bil toliko vesel kakor letošnjega. Otroci, ki so sicer tukaj nenavadno neposajeni, so izvrstno dobro se skazali v vseh šolskih naukih. Pozora vredno je pa posebno tukaj petje šolsko pa cerkveno, ki ga vodi g. Janez Golmajer, tukajšnji učitelj, izvrstni pevec, občno spoštovan o nauku in petji. Izvrstnemu napredku šolarjev pa veliko pripomore skrbnost in radodarnost gosp. župana Elsbacher-ja in krajnega šolskega ogleda Pufiča in drugega srenskega odbornika. — H koncu še besedico o vremenu tukajšnjem. Druge